

Vyjádření školitele Mgr. Václava Laifra k průběhu studia a k disertační práci

“ Historiografie čínské astronomie za předválečné a válečné Čínské republiky (1911-1949) a za rané Čínské lidové republiky (1949-1966): politické, sociální a nacionalistické vlivy”

předkládané v roce 2019 na Ústavu Dálného východu FF UK

I. Hodnocení celého doktorského studia

Student zahájil doktorské studium v roce 2011 pod jinou školitelkou a s jiným tématem práce. Jeho školitelem jsem se stal formálně až v roce 2014, kdy také změnil zadání své práce, i když na tématu se mnou pracoval již v dřívější době.

V letech 2013-16 byl spoluřešitelem projektu Dekonstrukce a konstrukce národních tradic a věda v Číně, což pohříchu zapomněl zvýraznit na titulní straně a v poděkování. Během této doby pracoval na své práci velmi intenzivně, vytvořil základy většiny kapitol a prezentoval je jak na interních seminářích, tak na konferencích v ČR i v zahraničí (Konference dějin čínské astronomie v Číně, Konference mladých badatelů Britské společnosti pro dějiny vědy ve Velké Británii, konference dějin východoasijské vědy ve Francii). Část práce byla také publikována v recenzovaných sbornících. Podílel se na mých přednáškách o dějinách čínské vědy tematickými bloky o dějinách čínské astronomie a později sám vedl četbu a překlad moderních čínských textů pro pokročilé bakalářské studenty.

Po roce 2016 přešel na kombinovanou formu studia, ale nadále pravidelně docházel ke konzultacím a redigoval již napsané kapitoly. Text práce tedy vznikl průběžně a i když byl nakonec – jak je obvyklé – odevzdáván pod značným časovým tlakem, hlavní myšlenky, formulace i postup výkladu byly prodiskutovány s dostatečným předstihem.

II. Celkové zhodnocení disertační práce

Téma práce bylo zvoleno konzultací mezi studentem a školitelem vzhledem k jeho nevšednímu spojení sinologické a astronomické erudice a příležitosti zapojit se do projektu Dekonstrukce a konstrukce národních tradic a věda v Číně. Student iniciativně našel hlavní prameny, na kterých svou práci založil, a inovativně do ní zapojil i své pohovory s žijícími pamětníky v Číně.

Ve výsledku se mu v základních obrysech podařilo naplnit původní záměr srovnání a kontrastu přístupu k dějinám čínské astronomie v 30. a 60. letech 20. století, ale v řadě konkrétních bodů zůstal spíše na povrchu. Zatímco samotnou historiografii čínské astronomie ovládl velmi dobře, analýza „sociálních, politických a nacionalistických vlivů“ mu činila značné potíže. Snaží se spíše najít jednoduché existující odpovědi než sám promýšlet celou složitost vztahu společenského a politického vývoje k historiografii. Struktura i samotný titul práce svědčí o zájmu o faktografickou úplnost na úkor zobecnění, širší kontextualizace a řešení teoreticko-metodologických otázek. Tento přístup se podepsal také na čtivosti práce a plynulosti jejího výkladu.

I co se týče faktografie je třeba vytknout, že student sice vesměs přistupoval k práci pečlivě a osvojil si základní citační dovednosti, ale v některých případech se spokojil s nespolehlivými tvrzeními či domněnkami, neověřil si přesné znění jmen, data apod. Řadu vzniklých nepřesností se podařilo na konzultacích odstanit, některé přesto zůstaly.

III. Připomínky k disertační práci

Hlavní obsahová připomínka k disertační práci se týká zjednodušující optiky sociální + politické vlivy → „odchylky“ (deviations) od objektivitu v historii astronomie. I když autor připouští i pozitivní vnější vlivy na spolehlivost historiografie (například nutnost konfrontace se sovětskými historiky, kritický odstup od minulosti po roce 1949), nechává stranou zásadní epistemický problém, jak vůbec mohou historici posoudit objektivitu své či cizí práce a identifikovat „odchylky“. Ve výsledku se práce příliš soustředí na zachycení těchto odchylek a méně si všímá toho, jak i líčení nepochybné historické reality je zasazeno a mnoha vazbami propojeno se sociální a politickou situací, v níž historik své dílo píše. Z hlediska historiografické metodologie a teorie je tedy práce příliš naivní.

Po formální stránce je práce poměrně dobrá, zejména s přihlédnutím k tomu, že byla napsána v angličtině. Bohužel autorova tendence vyjadřovat se šroubovaně a ne zcela jednoznačně, kterou jsem pozoroval v jeho českých textech, byla překladem do angličtiny spíše posílena a působí v kontrastu s běžným anglickým odborným textem ještě výrazněji (např. vlastní překlady z čínštiny uvádí „PhD thesis author’s translation“). V závěrečném sprintu neměl zřejmě autor čas na grafickou úpravu, nadpisy i obsah jsou velmi nevýrazné.

IV. Případné dotazy k obhajobě

U obhajoby by student měl rozvést své chápání výše uvedeného problému objektivitu historické práce ve vztahu k možným vlivům na historika. Zároveň by měl vysvětlit rozdíl mezi různými typy „vlivů“, které na historiky působily (intelektuální inspirace, společenská poptávka, vlastní emotivní puzení, nařízení a kontrola ze strany úřadů, ekonomické a kariérní pobídky apod.).

V. Závěr

Práce je svým pojetím i tématem originální, přináší zajímavá fakta, která autor samostatně analyzuje, a její části byly již publikovány nebo by s určitým dalším úsilím mohly být publikovány i v odborných mezinárodních časopisech.

Předloženou disertační práci předběžně klasifikuji jako prospěl.

V Praze 29.8.2019

Jiří Hudeček